

19 MRT 2009
 Nr. [ ]

5 APR 2009

PROJECTBLAUW ZEEWERINGEN	ACTIE	INFO
DATUM ONTANGST		
PROJECTMANAGER		
MANAGER PROJECTBEHEERSING		
SECRETARIAAT		
TECHNISCH MANAGER		
OMGEVINGSMANAGER		
PROJECTSECRETARIS		
CONTRACTMANAGER		
TECHNIEK Disciplineider Ontwerp		
TECHNIEK Disciplineider Kennis		
TECHNIEK Adviseur Technis		
ARCHIEF nr. P20B-B-09051		
CIRCULATIE MAP		

bericht op brief van: 11/07/2008
 uw kenmerk: 0803396/0803654
 ons kenmerk: 09013768/NB.08.049
 afdeling: Water en Natuur
 bijlage(n): -
 behandeld door: [ ]
 doorkiesnummer: [ ]
 onderwerp: Vergunning ex artikel 19d van de Natuur-
 beschermingswet 1998
 Kop v Ossenisse

Waterschap Zeeuws-Vlaanderen
 t.a.v. [ ]
 Postbus 88
 4530 AB TERNEUZEN

verzonden: 18 MAART 2009

Middelburg, 17 maart 2009

Geachte heer [ ]

Op 14 juli 2008 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder (Kop van Ossenisse) in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefinghe. De ontvangst van uw aanvraag is op 19 december 2008 (kenmerk 08037338) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geef ik u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder (Kop van Ossenisse). De vergunning bestaat uit deze brief met de drie toegevoegde delen A, B en C. Leest u vooral deel A van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is geldig tot en met 31 december 2010.

Beroep

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk beroep instellen. U dient uw beroepschrift te richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
 Postbus 20019
 2500 EA DEN HAAG

In uw beroepschrift neemt u tenminste op:

- uw naam
- uw adres
- de datum
- tegen welk besluit u beroep instelt
- waarom u beroep instelt
- uw handtekening.

U moet het beroepschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending die u hierboven vermeld ziet. Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat met uw beroep geen rekening meer wordt gehouden.

Voor meer informatie kunnen wij u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer (0118) 631260. Deze informatie is ook te downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/beroep>.

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een beroep indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een beroep schrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer [REDACTED], bereikbaar via [REDACTED] op werkdagen tussen 9.00 en 16.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

hoofd afdeling Water en Natuur.

013784 2009 PZDB-B-09051

zeeg/Vergunning ex artikel 19d Natuurbeschermingswet

Deze vergunning bestaat uit drie delen:

In deel A leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel B leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel C leest u meer over het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

Deel A. De vergunning

Wij verlenen u, Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, vergunning voor uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder (Kop van Ossenisse) in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998. De vergunning geldt in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe voor het deel dat is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Hierin hebben we de aanvraag voor het Habitatrichtlijngebied meegenomen (conform artikel 6, lid twee, drie en vier van de Habitatrichtlijn).

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op de te vergunnen activiteiten zoals die in deze vergunning beschreven zijn. De werkzaamheden dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover deze niet in tegenspraak zijn met de in deze vergunning beschreven activiteiten en geformuleerde voorwaarden. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweegbrengen, kunnen tijdens de looptijd van de vergunning mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde vergunning doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, de provincie Zeeland.

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
2. tot wanneer de vergunning geldig is;
3. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
4. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
5. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De breedte van de werkstrook bedraagt maximaal 15 meter, gerekend vanuit de waterbouwkundige teen van de dijk.
2. Het permanente verlies van 4665 m² slik leidt tot een herstelopgave die in gezamenlijkheid met vergelijkbare eerdere en toekomstige herstelopgaven door Projectbureau Zeeweringen gerealiseerd dient te worden.
3. Tussen dijkpalen 298 en 311 dienen alle werkzaamheden uiterlijk op 31 juli te zijn afgerond.
4. De inrichting en het gebruik van de onderhoudsstrook in relatie tot de toegankelijkheid voor recreatief medegebruik dient strikt conform de omschrijving onder het kopje 'Aanleg van onderhoudsstrook en toegankelijkheid' van paragraaf 3 van deel A van deze vergunning te worden uitgevoerd en toegepast.
5. De Noord- en de Zuidnol dienen tijdens de uitvoering van de dijkverbetering afgesloten te worden voor betreding door zowel uitvoerders als publiek.
6. De kop van de Zuidnol wordt permanent met een overdwars geplaatst hekwerk ongeveer halverwege de nol afgesloten. Het hekwerk dient te worden voorzien van een bord waarop de afsluiting voor het publiek toegelicht wordt.
7. Eventuele aanleg en gebruik van een onderwaterdepot en/of een tijdelijk aan te leggen loswal maakt geen onderdeel uit van deze vergunning en is niet toegestaan. Het lossen van stenige materialen op de onder- en/of boventafel van de te verbeteren dijkglooiing en/of in de aangrenzende zone in de werkstrook maakt wel onderdeel uit van deze vergunning en is toegestaan.

8. Indien het voorland uit slik bestaat, dienen vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt te worden en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond dienen zo egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld te worden, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overige vrijkomend materiaal dienen uit het Natura 2000 gebied verwijderd en afgevoerd te worden.
9. Het voorland (slik en schor) in de werkstrook dient aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden.
10. Er vindt op het slik of schor buiten de werkstrook en in aangrenzende dijktrajecten geen opslag plaats van materiaal en/of grond.
11. Bij het uitvoeren van overlagingswerkzaamheden van de huidige dijkbekleding blijft verstoring (bijvoorbeeld in de vorm van werkzaamheden) plaatsvinden totdat het gietasfalt of asfaltmastiek volledig is uitgehard.
12. Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in locatiespecifieke voorschriften anders is aangegeven.
13. Alle materialen en afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaaiing, verspoeling of op andere wijze in het Natura 2000-gebied verspreid kunnen raken.
14. Na afloop van de werkzaamheden dient het dijktraject in ordelijke toestand te worden achtergelaten, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en uit het Natura 2000-gebied afgevoerd.
15. Bodem- en waterverontreinigende stoffen die ten gevolge van de vergunde activiteit in aanraking komen met de bodem of het oppervlaktewater worden onverwijld opgeruimd en naar een erkende verwerker gebracht.
16. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt noodzakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
17. U dient minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. U doet dit via het emailadres handhaving.groen@zeeland.nl.
18. Uiterlijk 2 dagen nadat de werkzaamheden zijn beëindigd wordt dit gemeld op het hierboven genoemde e-mail adres.

2. Geldigheid

Deze vergunning is geldig tot en met 31 december 2010. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen. De vergunning moet aanwezig zijn op de locatie van de werkzaamheden. Medewerkers ter plaatse moeten op de hoogte zijn van de in de vergunning opgenomen voorschriften.

3. Uw activiteiten

U hebt de vergunning aangevraagd voor het versterken van het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder, gelegen in de gemeente Hulst.

U geeft aan dat een groot deel van de Nederlandse dijken aan de zeezijde tegen golven wordt beschermd door een steenbekleding. Uit onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is naar voren gekomen dat in Zeeland deze steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. Anders gezegd: de steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart. Hierin werken Rijkswaterstaat en de Zeeuwse waterschappen samen. Daarvoor is het Projectbureau Zeeweringen in het leven geroepen. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is. Na verbetering dienen de dijktrajecten te voldoen aan de veiligheidsnorm zoals die is vastgelegd in de Wet op de Waterkering. Veiligheid is eerste prioriteit, maar daarnaast geeft u aan dat er ook aandacht is voor de gevolgen van de dijkverbeteringswerken voor het landschap, de natuur, cultuurhistorie (de LNC-waarden) en overige belangen, zoals ruimtelijke ordening, omwonenden en milieu.

Het traject heeft een lengte van circa 3,7 kilometer, van dijkpaal 1797 tot 1834. Het betreft de kadastrale percelen HTN01L 597 en 832, HTN01V 962, 1016, 1026 en 1027 en HTN01W 77, 153 en 216. De werkzaamheden zijn onder te verdelen in acht onderdelen. Ze betreffen op hoofdlijnen:

Aanleg van kreukelbermen

- Over een groot deel van het dijktraject zullen langs de teen van de dijk de kreukelbermen worden aangevuld met breuksteen. In de dijkdelen van dp 300 tot dp 308+80m, dp 310+50m tot dp 318+60m en dp 323+50m tot dp 325+20m vinden geen aanpassingen aan de kreukelberm plaats.

Aanleg van teenconstructies

- Tussen dp 298+12m en dp 300 en tussen dp 308+80m en dp 310+50m worden nieuwe teenconstructies aangebracht. Tussen dp 308+80m en dp 310+20m gaat dit gepaard met een zeewaartse teenverschuiving van circa 1,5 meter.

Aanleg van verbeterde dijkbekleding

- De ondertafel van basaltzuilen van de dijk wordt in drie dijkdelen gehandhaafd, namelijk van dp 300 tot dp 308+80m, dp 310+50m tot dp 318+60m en dp 323+50m tot dp 325+20m. In de overige dijkdelen tussen dp 298+12m en dp 310+50m worden in de ondertafel betonzuilen aangebracht. In de overige dijkdelen tussen dp 318+60m en dp 329+63m wordt de ondertafel overlaagd met breuksteen, ingegoten met asfalt en afgestrooid met lavasteen.
- In de boventafel wordt over het gehele dijktraject een bekleding van betonzuilen aangebracht.
- Ter hoogte van de nollen wordt een verborgen glooiing met ingegoten breuksteen toegepast.

Gebruik van een werkstrook

- Langs de delen van het dijktraject waar de bekleding wordt aangepast zal een werkstrook van maximaal 15 meter breed, zeewaarts vanuit de waterbouwkundige teen van de dijk, benut worden voor het tijdelijk wegzetten van ontgraven materiaal.

Aanleg van onderhoudsstrook en toegankelijkheid

- Op de berm van de dijk zal over de gehele lengte van het dijktraject een nieuwe onderhoudsstrook met een over de totale lengte gesloten verharding worden aangelegd.
- De toegankelijkheid van de onderhoudsstrook voor recreatief medegebruik is conform de afspraken die in 1999 tussen het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, Rijkswaterstaat en belangenorganisaties zijn gemaakt en welke formeel in 2006 door het waterschap middels een kaart zijn vastgelegd. Dit betekent dat in dit dijktraject de onderhoudsstrook tussen dp 298^{+12m} en dp 307 en vanaf dp 325 tot dp 329^{+63m} als niet-toegankelijk voor recreatief medegebruik wordt ingericht.
- De onderhoudsstrook met gesloten verharding wordt in de niet-toegankelijke delen afgedekt met doorgroeiëstenen. Deze doorgroeiëstenen worden volgestrooid met grond en ingezaaid met gras.
- De doorgaande binnen- en buitendijkse fietsroute wordt met belijning en bebording nadrukkelijk zichtbaar en herkenbaar gemaakt. De delen van de dijk waar de onderhoudsstrook niet-toegankelijk is worden aan het begin en het einde met degelijk, overdwars over de glooiing geplaatst en tot in de kreukelberm doorgetrokken hekwerk afgesloten. Om de onderhoudsstrook voor beheerswerkzaamheden toegankelijk te maken wordt een met een slot afgesloten draaihek met verticale spijlen geplaatst.
- De bestaande dubbele overgang over de dijk tussen de nollen, ter hoogte van dijkpaal 307, wordt fysiek zo ingericht dat er niet meer via die route over de dijk doorgefietst of -gewandeld kan worden. Het wordt zodanig ingericht dat het een soort uitzichtpunt wordt, met toelichtende bebording en zeewaartse volledige afrastering en leuningen.
- Ter hoogte van de Zuidnol komt een nieuwe dijkovergang die nodig is voor de uitvoering van de verbetering en daarna als overgang/toegang voor recreatief medegebruik van het toegankelijke deel van het dijktraject dient.

Afsluiting nollen

- De Noord- en de Zuidnol worden tijdens de uitvoering van de dijkverbetering afgesloten voor betreding door zowel uitvoerders als publiek.
- De kop van de Zuidnol wordt permanent met een overdwars geplaatst hekwerk ongeveer halverwege de nol afgesloten om de hoogwatervluchtplaats te beschermen. Het hekwerk wordt voorzien van een bord om de afsluiting voor het publiek toe te lichten.

Transport en opslag

- Het transport vindt plaats via vastgestelde routes, zowel binnen- als buitendijks. Ter hoogte van Zee-dorp vindt het transport uitsluitend buitendijks plaats.
- Na 31 juli vindt er tussen dijkpalen 298 en 311 geen buitendijks transport plaats.
- Er worden twee depotlocaties gebruikt, beiden buiten het dijktraject. Het eerste depot bevindt zich binnendijks ter hoogte van het gemaal Campen en het tweede binnendijks ter hoogte van Kreverhille.
- Alle breuksteen wordt over het water aangevoerd en wordt gelost ter hoogte van dijkpaal 298.

Fasering

- Alleen tussen 1 april en 1 oktober kunnen werkzaamheden aan de dijk worden uitgevoerd waarbij de glooiing opengebroken mag worden.
- Werktechnisch zullen de werkzaamheden in de richting van zuid naar noord plaatsvinden.
- Overlagingen en voorbereidende werkzaamheden, zoals het plaatsen van keten en opslag van materiaal kunnen ook buiten de periode van 1 april tot 1 oktober plaatsvinden.
- Tussen dijkpalen 298 en 311 dienen alle werkzaamheden uiterlijk op 31 juli te zijn afgerond.

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

Het te verbeteren dijktraject ligt binnen de begrenzing van en/of grenst aan het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinghe en (significant) negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Daarom moet op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn. In opdracht van Projectbureau Zeeweringen is door Grontmij het rapport 13/99075497/CJ 'Passende beoordeling Nijs- en Hooglandpolder' (8 juli 2008, auteur A. Luchtenborg) opgesteld. Deze is tezamen met het door Projectbureau Zeeweringen opgestelde rapport PZDT-R-05.324ontw 'Ontwerpnota Nijs- en Hooglandpolder (Kop van Ossensisse) (d.d. 25-4-2006)' bij de aanvraag ingediend.

Wij hebben geconstateerd dat de aanvraag onvoldoende gegevens bevatte, vanwege het ontbreken van een beoordeling van de cumulatieve effecten, en hebben u in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen tot en met uiterlijk 31 oktober 2008 (ons kenmerk 08025406/NB.08.049 d.d. 3 sept. 2008). Vanwege cumulatieve effecten is namelijk een aanstaande vergunningaanvraag door Resort Westerschelde (voorheen Camping Mussenist) voor uitbreiding van de verblijfsaccommodatie direct grenzend aan het dijktraject, waarbij mitigerende maatregelen in en rond het dijktraject zeer waarschijnlijk aan de orde zullen zijn, van groot belang. De voortoets die voor dit project door Bureau Waardenburg bv is opgesteld, namelijk rapportnr. 08-010 'Resort Westerschelde, Ossensisse, voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 '(3 maart 2008), geeft aan dat deze mitigerende maatregelen waarschijnlijk nodig zijn om significant negatieve effecten te voorkomen. Het is wenselijk en opportuun dat de mitigerende inrichtingsmaatregelen zoveel mogelijk tegelijkertijd worden uitgevoerd met de dijkverbetering. Niet alleen om eventuele extra verstoring van natuurwaarden te voorkomen, maar ook omwille van het gegeven dat alleen Waterschap Zeeuws-Vlaanderen gerechtigd is om inrichtingsmaatregelen aan en op het dijklichaam te treffen. Die benodigde inrichtingsmaatregelen creëren aldus een benodigde uitgangssituatie voor de vergunningprocedure voor de uitbreiding van Resort Westerschelde.

Op 31 oktober 2008 heeft u via email uitstel aangevraagd voor het aanleveren van de aanvulling. Dat uitstel hebben wij u op 3 november 2008 verleend, zonder (vooralsnog) een uiterste datum vast te stellen. Op 21 november 2008 heeft u de aanvraag aangevuld; de aanvulling ontvingen wij op 27 november 2008. Door Resort Westerschelde is in de tussenliggende periode toestemming verleend om de genoemde voortoets bij de voorliggende vergunningaanvraag door ons als stuk aan de aanvraag toe te voegen en aldus openbaar te maken. Naar aanleiding van uw aanvulling heeft nader bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de provincie Zeeland en het waterschap. Door ons is namelijk geconstateerd dat de in de aanvulling beschreven inrichtingsmaatregelen niet geheel in overeenstemming waren met de uitgangspunten qua uitvoering van de werkzaamheden waarop de beide natuurtoetsen gebaseerd zijn. Overeengekomen is om de inrichtingsmaatregelen zodanig in deze vergunning aan te passen en vast te leggen dat deze recht doen aan de beide natuurtoetsen.

Deze vergunning beoogt derhalve twee doelen. Enerzijds is deze vergunning nodig voor de verbetering van het dijktraject en anderzijds is deze vergunning nodig voor de inrichtingsmaatregelen aan het dijktraject die als mitigerende maatregelen bedoeld zijn om de uitbreiding van Resort Westerschelde mogelijk te maken.

Naar ons oordeel bevatten de drie documenten, in samenhang met de overige bij de vergunningaanvraag gevoegde stukken en mondeling en via email verstrekte nadere detailinformatie, de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

** Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen*

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, voor zover de vergunningaanvraag mede betrekking heeft op delen van het gebied gelegen in andere provincies. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld. Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in en nabij het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinghe. Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland.

De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

* Geen strijdigheid met algemene doelen en kernopgaven

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de Ontwerpbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingsdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingsdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

* Effecten zijn mogelijk op beschermde habitattypen en soorten

In het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe zijn binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan dit dijktraject twee categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: habitattypen en soorten. Zogenaemde oude doelen in voormalige beschermde, dan wel staatsnatuurmonumenten zijn bij dit dijktraject niet aan de orde. Bij habitattypen betreft het tijdelijke, dan wel permanente verstoring en/of onttrekking van de habitattypen Estuaria (H1130) en Schorren met slijkgrasvegetatie (H1320); andere kwalificerende habitattypen zijn niet aanwezig langs dit dijktraject. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op een reeks van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied zijn opgesteld; overige kwalificerende soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of ondervinden er geen effect door.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen

Tussen de dijkpalen 308^{+80m} en 310^{+25m} zal het habitatype Schorren met slijkgrasvegetatie (H1320) tijdelijk door de werkzaamheden worden verstoord. Het betreft het onvermijdelijke gebruik van een werkstrook van 15 meter breed. Het tijdelijke ruimtebeslag bedraagt circa 2500 m², hetgeen een zeer klein (0,001%) deel van het areaal schor in de Westerschelde is. Standaard worden in het werk mitigerende maatregelen genomen om het herstel van het schor zo goed mogelijk te bevorderen. Juist bij dit type jonge schorhabitat is te verwachten dat herstel snel optreedt. Deze maatregelen betreffen het terugbrengen van de ontgraven grond en het herstellen van de oorspronkelijke morfologische situatie, zoals hoogteligging van de bodem en herstel van geultjes en prieltjes. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning vastgelegd.

Langs de overige delen van het dijktraject komt het habitatype Estuaria (H1130) voor. Door het onvermijdelijke gebruik van een werkstrook langs een deel van het dijktraject zal maximaal circa 1,4 ha slik tijdelijk in beslag genomen en verstoord worden. Dit is een zeer klein deel (0,03%) van het areaal intergetijdengebied in de Westerschelde. Standaard worden in het werk mitigerende maatregelen genomen om het herstel van het slik zo goed mogelijk te bevorderen. Deze maatregelen betreffen het terugbrengen van de ontgraven grond en het herstellen van de oorspronkelijke morfologische situatie, zoals hoogteligging van de bodem en herstel van geultjes en prieltjes. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning vastgelegd.

Permanent ruimtebeslag treedt langs een deel van het dijktraject op doordat de kreukelberm overlaagd zal worden en hierdoor vrij liggend slik zal verdwijnen. In totaal bedraagt dit een oppervlak van 4665 m². Dit is circa 0,009% van het totale oppervlak aan intergetijdengebied in de Westerschelde. Dit is geen significant verlies, maar dit permanente verlies leidt wel tot een herstelopgave, die als voorschrift in deze vergunning is opgenomen. Deze herstelopgave wordt in gezamenlijkheid met eerdere en toekomstige vergelijkbare herstelopgaves voor dijkverbeteringen rond de Westerschelde en de Oosterschelde door Projectbureau Zeeweringen gerealiseerd. Momenteel wordt concreet in dat kader gewerkt aan het ontwikkelen van natte natuur in de Droge Inlaag bij Bruinisse en het uitsluiten van agrarisch medegebruik van de Koudekerkse Inlaag en de Westenschouwse Inlaag, alle op Schouwen-Duiveland.

De negatieve effecten achten wij onvermijdelijk, dankzij de mitigerende maatregelen gering, niet significant en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op 'Natura 2000-broedvogels'

Op en nabij het dijktraject wordt incidenteel gebreed door vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor het aantal broedparen in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe zijn geformuleerd, namelijk bontbekplevier, strandplevier en kluit.

De eerste twee soorten zijn broedend op het dijktafud aangetroffen, de kluut in het binnendijkse natuurontwikkelingsgebied De Molenpolder. De werkzaamheden aan het dijktraject vallen samen met het broedseizoen van vogels. Als gevolg van deze werkzaamheden is het dijktraject zelf tijdelijk ongeschikt voor broedvogels. Het verstoring effect van de werkzaamheden (langsrijdend materieel) op binnendijks broedende vogels zal hooguit zeer beperkt zijn. Enerzijds zullen zich immers weinig broedvogels bevinden binnen de maximale verstoringafstand van 200 meter, anderzijds zijn broedvogels minder gevoelig voor verstoring en zullen ook enigszins wennen aan de (niet-bedreigende) verstoringen. Na de dijkverbetering zal de toegankelijkheid van het dijktraject voor recreatief medegebruik ten opzichte van de huidige situatie nadrukkelijk gereguleerd worden, waarbij een aanzienlijk deel van het traject effectief afgesloten zal worden en de doorgaande fietsroute binnendijks wordt geleid. De afsluiting van de niet-toegankelijke delen zal geschieden door middel van overdwars over de dijkglouing geplaatst en tot in de kreukelberm doorgetrokken hekwerk. De voor dijkonderhoud te plaatsen met sloten afgesloten draaihekken zullen worden voorzien van verticale spijlen en de onderhoudsstrook zal worden afgedekt met doorgroeienden, welke met gras ingezaaide grond afgestrooid worden. Daarnaast zal bebording worden geplaatst waarmee bezoekers geattendeerd worden op de afsluiting vanwege het voorkomen van kwetsbare natuurwaarden. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen. De niet-toegankelijke delen van het dijktraject zullen daarmee geschikter worden als succesvol broedhabitat voor kustbroedvogels als bontbekplevier en strandplevier. Na een tijdelijk en beperkt negatief effect is het permanente effect waarschijnlijk zelfs positief. We achten het eventuele negatieve effect dan ook gering, niet significant en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op 'Natura 2000-niet-broedvogels'

Negatieve effecten zijn wel mogelijk op vogels die het dijktraject en de directe omgeving voor andere doeleinden dan broeden gebruiken. Een deel van de vogels foerageert op het bij laagwater droogvallende slik dat aan het dijktraject grenst. Als gevolg van het gebruik van een werkstrook van maximaal 15 meter breedte zal gedurende de werkperiode 1,4 ha slik niet beschikbaar zijn als foerageergebied van vogels. Daarnaast zullen de werkzaamheden tot maximaal 200 meter uit de dijk een verstoring effect hebben op de op het slik foeragerende vogels. Dit zijn tijdelijke effecten. Overigens liggen de slikken voor een deel langs toegankelijke dijkdelen, waar recreanten ook een verstoring effect kunnen hebben. De werkstrook dient zo goed mogelijk in de oorspronkelijke staat te worden teruggebracht, hetgeen als voorschrift in deze vergunning is vastgelegd. Dit leidt tot een zo spoedig mogelijk herstel van de werkstrook als foerageergebied. Ook wordt niet overal tegelijk langs het dijktraject gewerkt, zodat op enig moment ook niet het hele areaal potentieel verstoordbare slik verstoord wordt, maar een deel. Na juli hebben de slikken langs het dijktraject tussen de dijkpalen 298 en 311 relatief de belangrijkste natuurwaarden, waarbij het met name om drieteenstrandlopers gaat. Om deze vogels zoveel mogelijk te ontzien is als mitigerende maatregel opgenomen om alle werkzaamheden op dit deel van het dijktraject uiterlijk op 31 juli afgerond te hebben. Deze maatregel is als voorschrift in deze vergunning vastgelegd. Het verstoorde oppervlak foerageergebied is beperkt en vogels vinden in de directe omgeving ruime mogelijkheden voor een alternatieve foerageerlocatie. Als mitigerende maatregel zullen tevens de beide nollen inclusief het tussenliggende schor en slikgebied voor zowel uitvoerders als publiek afgesloten worden. Hiermee wordt een deel van het foerageergebied zoveel mogelijk ontzien en kan een deel van de vogels hier een eventuele alternatieve foerageerplek vinden en wordt het negatieve effect zoveel mogelijk voorkomen.

Het permanente ruimtebeslag van 4665 m² als gevolg van de aanleg van kreukelbermen heeft een zeer kleine afname van het foerageergebied als gevolg. Hoewel deze afname verre van significant is, leidt deze wel tot de al eerder genoemde en als voorschrift vastgelegde herstelopgave.

Tijdens hoogwater bevinden zich op en in de nabijheid van het dijktraject zogenoemde hoogwatervluchtplaatsen (HVP's) voor vogels. Binnendijkse HVP's zullen nauwelijks door de werkzaamheden verstoord worden, omdat het dijklichaam als een buffer zal fungeren; buitendijkse HVP's – op het dijktafud en de nollen – zullen mogelijk wel verstoord worden. Als mitigerende maatregel zullen de beide nollen inclusief het tussenliggende schor en slikgebied voor zowel uitvoerders als publiek afgesloten worden. Hiermee worden de belangrijkste HVP's ontzien, kunnen de overrijende vogels hier een eventuele alternatieve HVP vinden en wordt het negatieve effect zoveel mogelijk voorkomen.

Na voltooiing van de dijkverbetering zal de inrichting van de dijk veel nadrukkelijker recht doen aan de toegankelijkheid voor recreatief medegebruik zoals die in 1999 is overeengekomen. Niet-toegankelijke delen zullen expliciet als niet-toegankelijk worden ingericht, waarmee betreding wordt ontmoedigd. Dit is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie waarbij de niet-toegankelijke delen frequent wél werden betreden. De nadrukkelijke inrichting zal er toe leiden dat het buitendijkse deel en het aanliggende voorland veel rustiger zijn en daarmee verbeterde mogelijkheden biedt voor foeragerende, overrijende en mogelijk ook enkele broedende vogels. Deze inrichting is nadrukkelijk in deze vergunning opgenomen en dwingend als voorschrift vastgelegd.

Daarnaast zal er na voltooiing van de dijkverbetering een permanente afsluiting van de kop van de Zuidnol zijn. Deze maatregel, die als voorschrift in deze vergunning is vastgelegd, bewerkstelligt dat de belangrijke HVP-functie van deze nol veiliggesteld wordt. Deze mitigerende maatregel is sec voor deze vergunning niet noodzakelijk, maar wel – in gezamenlijkheid met de expliciete en doelmatige inrichting van

het dijktraject in relatie tot de toegankelijkheid voor recreatief medegebruik – voor de uitbreidingsmogelijkheden van Resort Westerschelde.

Naar ons oordeel zijn, mede dankzij de mitigerende maatregelen, de negatieve effecten op de Natura 2000- niet-broedvogels gering, niet significant en aanvaardbaar.

* In combinatie met andere activiteiten in de Westerschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant negatieve effecten

In gezamenlijkheid met andere activiteiten zou de dijkverbetering een significant effect kunnen hebben op de hier behandelde natuurwaarden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld de verwachte zeespiegelstijging) en diverse menselijke activiteiten in het gebied; het gaat dan om activiteiten als scheepvaart, visserij en recreatie in het gebied maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid en de verbeterde diepgang van de vaargeul.

De Westerschelde is het enige overgebleven estuarium in het Deltagebied en wordt gekarakteriseerd door een hoge morfologische dynamiek die bepalend is voor het systeem, door stroming, getijdenwerking en bijzondere natuurwaarden. Het estuarium bestaat uit diepe en ondiepe wateren, zand- en slikplaten en schorren. Het systeem heeft door de jaren heen veel veranderingen ondergaan die het gevolg kunnen zijn van natuurlijke processen of menselijke ingrepen wiens effecten moeilijk van elkaar en van de natuurlijke processen zijn te scheiden. De ingrepen met de meeste invloed op de dynamiek zijn m.n. de inpolderingen van de afgelopen eeuw en het baggeren en storten ten behoeve van de verdieping, vaargeulonderhoud en zandwinning.

De voornaamste gevolgen zijn:

- vermindering van de komberging (het verschil tussen het watervolume in het estuarium bij hoogwater en laagwater), waardoor de getijgolf zich sneller door het estuarium kan voortplanten;
- verlies aan laagdynamisch gebied zoals ondiepwatergebied en schorren;
- verstarring van de geulen (=vermindering van dynamiek).

De verschillende habitats van gebied zijn zeer belangrijk als hoogwatervluchtplaats, broed-, rui-, rust- en foerageergebied voor verschillende groepen van vogels. De Westerschelde en Saeftinghe vervullen verder een belangrijke functie als kinderkamer voor jonge vis, en als verblijfplaats voor zeehonden. Het verlies van laagdynamisch gebied betekent een afname van waardevolle habitats en van foeragemogelijkheden voor steltlopers. Als autonome ontwikkeling wordt van een toekomstige zeespiegelrijzing uitgegaan met een effect op de droogvalduur van slikken en platen en daarmee de foeragemogelijkheden voor vogels. Verder wordt waterkwaliteit beïnvloed door vervuiling en eutrofiëring, wat doorwerkt in zuurstoftekorten of vergiftiging.

Recreatie

Recreatie bestaande uit oeverrecreatie, sportvisserij en recreatievaart is relatief beperkt, maar neemt autonoom toe. In het mondingsgebied van de Westerschelde zijn enkele grote stranden. Aan de rest van de Westerschelde vindt men plaatselijk oever- en dijkrecreatie, maar deze is niet van groot belang. Openstelling van dijktrajecten voor recreanten heeft mogelijk wel een verstoring effect (geluid en menselijke aanwezigheid) op zeehonden en broedende, foeragerende of rustende vogels. In de nabije omgeving van het dijktraject is het Resort Westerschelde voornemens om een uitbreiding van de verblijfsaccommodatie te realiseren. De betreffende toename van de recreatiedruk veroorzaakt mogelijk significante negatieve effecten. Door het gedeeltelijk afsluiten van het dijktraject wordt verstoring op gevoelige locaties voorkomen waarmee significante negatieve effecten voorkomen kunnen worden.

Inpoldering en dijkversterking

In het verleden hebben diverse grote inpolderingen van met name schorgebieden plaatsgevonden. Na 1953 vonden ook dijkversterkingen plaats. De werken hebben geleid tot een ruimtelijke vernauwing van het systeem, verlies of verstoring van habitats (o.a. afname van schorren en slik) en beperking van sedimentatiemogelijkheden. Tijdens een nieuw dijkversterkingentraject is men in 1997 begonnen met de verbetering van de dijken langs de Westerschelde. De dijkversterkingen hebben sinds 1997 geleid tot enige afname van open water (habitattype H1130) en schorren (habitattypen H1310, H1320, H1330). Dit verlies leidt tot een herstelopgave. De werkzaamheid kan naast de boven beschreven effecten leiden tot directe verstoring (geluid en menselijke aanwezigheid) van vogels (hoogwatervluchtplaatsen, broed- en foerageergebieden).

In 2009 worden naast het dijktraject -/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder ook werkzaamheden uitgevoerd aan dijktrajecten langs de Kruiningenpolder en Zimmermanpolder. Effecten van deze werkzaamheden zijn gering en treden niet of nauwelijks buitendijks op. De uitwijkmogelijkheden van kwalificerende vogelsoorten in verband met de werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder worden niet beperkt door de dijkwerkzaamheden aan de dijktrajecten langs de Kruiningen- en Zimmermanpolder.

Uw activiteit heeft door het toepassen van de in deze vergunning opgenomen mitigerende maatregelen aanvaardbare negatieve effecten op de natuurwaarden van de Westerschelde & Saeftinghe. In samenhang met andere activiteiten zullen deze negatieve effecten in gezamenlijkheid naar onze mening niet tot significantie leiden.

* Uw activiteit past binnen het provinciale beleid

Uw activiteit is in lijn met ons provinciale beleid zoals dit is verwoord in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012. Relevante beleidsdoelen betreffen de veiligheid tegen overstromingen en behoud en versterking van de Zeeuwse natuurwaarden. De dijkverbetering is bedoeld om de veiligheid tegen overstromingen op duurzame wijze te waarborgen. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden. Naar ons oordeel is er dus geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012.

* Conclusie

De werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder zijn geen activiteiten die direct verband houden met en niet nodig zijn voor het beheer van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe. Op voorhand kon niet worden uitgesloten dat deze activiteiten, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zouden kunnen hebben voor dit gebied.

Het is daarom dat u, als initiatiefnemer, ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de door u overgelegde passende beoordeling van de gevolgen van het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nijs-/Hoogland-/Ser Arends-/Schor van Molenpolder voor het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe en de door Resort Westerschelde overgelegde natuurtoets, met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied, hebben wij vergunning voor deze activiteit kunnen verlenen nu wij op grond van de ons ter beschikking staande informatie en de bij ons zelf aanwezige kennis de zekerheid hebben verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied.

De activiteiten hebben geen significante negatieve effecten tot gevolg, ook niet in cumulatie met andere activiteiten. In deze vergunning worden namelijk voorschriften opgenomen die de natuurwaarden van het gebied beschermen. Op die wijze wordt voorkomen dat er significante negatieve effecten optreden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van de beschermde natuurmonumenten Verdrongen Zwarte Polder, Schor van Waarde en het Verdrongen Land van Saeftinghe.

Tevens hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in deel B van deze vergunning.

Meer informatie over het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe en de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Op het moment dat wij uw aanvulling op de vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij afschriften van uw aanvraag, uw aanvulling en de natuurtoets van Resort Westerschelde verstuurd naar:

- de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hulst.

Daarnaast hebben wij een ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage gelegd en eventuele belanghebbenden met een publicatie in het huis-aan-huisblad Zeeuws-Vlaams Advertentieblad (Zeeuws-Vlaanderen) daarop geattendeerd. Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Habitatrichtlijn uit 1992 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

1. Wettelijk kader

In 1998 is de Natuurbeschermingswet 1998 opgesteld. Op 20 januari 2005 is er een wet aangenomen die de Natuurbeschermingswet uit 1998 op een aantal punten heeft gewijzigd. Sinds 1 oktober 2005 is een aantal artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de wijzigingswet in werking getreden.

De voor vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

Artikel 2, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

Artikel 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409 (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43 (Habitatrichtlijn)

Artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of
- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

Artikel 10a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

Artikel 15a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

Artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

Artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat het verboden is om projecten of andere handelingen te realiseren of onderscheidenlijk te verrichten:

- zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of
- in strijd met voorschriften of beperkingen die aan de vergunning verbonden zijn.

Bovenstaande is het geval als die projecten of handelingen:

- de kwaliteit kunnen verslechteren van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een aangewezen gebied zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid.
- een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierbij het uitgangspunt.
- de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning letten op de instandhoudingsdoelstelling en rekening houden:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben voor:
    - het gebied dat aangewezen is op grond van artikel 10a, eerste lid, of
    - het gebied waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid;
  - b. met een beheersplan dat op grond van artikel 19a of artikel 19b is vastgesteld.
- Het gaat hier om het verlenen van een vergunning zoals bedoeld in artikel 19d, eerste lid.

Artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat voordat Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een vergunning (artikel 19d, eerste lid) een initiatiefnemer van een nieuw project of andere handelingen eerst een passende beoordeling maakt voor de gevolgen van het gebied. Daarbij houdt hij/zij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen:

- als het nieuwe project of andere handelingen niet direct verband houden of nodig zijn voor het beheer van een gebied, zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid,
- maar dit project in combinatie met andere projecten of handelingen wel significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied.

Artikel 19g, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel geeft aan dat Gedeputeerde Staten pas een vergunning (artikel 19d, eerste lid) kunnen verlenen op het moment dat zij zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Dit moet blijken uit een passende beoordeling, zoals bedoeld in artikel 19f, eerste lid.

Artikel 19i, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de instandhouding van een gebied:

- aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, artikel 10a, eerste lid, of
- waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12.

Deze zorg houdt in ieder geval het volgende in. Weet of kan iemand redelijkerwijs vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor het gebied? Dan is diegene verplicht dergelijke handelingen of nalaten te voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan is diegene verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen. Kunnen de gevolgen niet worden voorkomen, dan is diegene verplicht deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Uitgangspunt is allereerst de instandhoudingsdoelstelling voor gebieden die aangewezen zijn op grond van artikel 10a, eerste lid. Daarnaast nemen we als uitgangspunt de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid.

Artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998

De Wet van 20 januari 2005 houdt een aantal wijzigingen in van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wijzigingen houden verband met Europeesrechtelijke verplichtingen.

Artikel V, eerste lid van deze Wet, bepaalt dat de besluiten van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tot aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden, gelden als besluiten als bedoeld in artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998.

Artikel 4, eerste lid, derde alinea, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992

Deze richtlijn gaat over de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (de Habitatrictlijn). In dit artikel staat dat elke lidstaat op basis van de criteria van bijlage III (fase 1) en van de relevante wetenschappelijke gegevens een lijst van gebieden voorstelt, waarop staat aangegeven welke typen natuurlijke habitats van bijlage I en welke inheemse soorten van bijlage II in die gebieden voorkomen. Voor diersoorten met een zeer groot territorium komen deze gebieden overeen met de plaatsen, binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van die soorten, die de fysische en biologische elementen vertonen welke voor hun leven en voortplanting essentieel zijn. Voor aquatische soorten met een groot territorium worden deze gebieden alleen voorgesteld indien het mogelijk is een zone duidelijk af te bakenen die de fysische en biologische elementen vertoont welke voor hun leven en voortplanting essentieel

zijn. Zo nodig stellen de lidstaten aanpassingen van de lijst voor in het licht van de resultaten van het in artikel 11 bedoelde toezicht. De lijst wordt binnen drie jaar na kennisgeving van de richtlijn aan de Commissie toegezonden met informatie over elk gebied. Deze informatie omvat een kaart, de naam, de ligging en de oppervlakte van het gebied, alsmede de gegevens die zijn verkregen uit toepassing van de in bijlage III (fase 1) vermelde criteria, en wordt verstrekt op basis van een door de Commissie volgens de procedure van artikel 21 opgesteld formulier.

Artikel 4, tweede lid, van de Habitatrichtlijn

In artikel 4, tweede lid, derde alinea stelt de Commissie de lijst van gebieden van communautair belang vast, waarop de gebieden staan aangegeven met een of meer prioritaire typen natuurlijke habitats of een of meer prioritaire soorten.

Artikel 4, vijfde lid, van de Habitatrichtlijn

Dit artikel bepaalt dat de bepalingen van artikel 6, tweede, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn gelden, zodra een gebied op de lijst is geplaatst die bedoeld is in het tweede lid, derde alinea.

Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn

Dit artikel stelt dat de lidstaten passende maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechterd in de speciale beschermingszones. Ook zorgen ze ervoor dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangegeven. Dit geldt voorzover die factoren een significant effect kunnen hebben. Daarbij wordt gelet op de doelstellingen van deze richtlijn.

Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn

In dit artikel staat dat voor een plan of project een passende beoordeling gemaakt moet worden van de gevolgen voor het gebied. Dit geldt voor een plan of project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied of niet direct nodig is voor het beheer van het gebied. Maar dit plan of project kan afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen hebben voor een gebied. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

De bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor zo'n plan of project:

- nadat zij de zekerheid hebben dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten, en;
- nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.

Ze letten hierbij op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied. Ze geven toestemming onder voorbehoud van wat dat in lid 4 staat.

Artikel 6, vierde lid, van de Habitatrichtlijn

Artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn stelt dat indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, de lidstaat alle nodige compenserende maatregelen neemt om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De lidstaat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen. Wanneer het betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of een prioritaire soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van grootopenbaar belang worden aangevoerd.

2. Beleid

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft de Westerschelde & Saeftinghe aangewezen als speciale beschermingszone. Dit heeft hij gedaan op grond van de Vogelrichtlijn. De Westerschelde & Saeftinghe is een Natura 2000-gebied (artikel 10a, eerste lid, Natuurbeschermingswet 1998). Dit is zo bepaald in artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen.

Wel aangemeld

In 2003 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Westerschelde & Saeftinghe bij de Europese Commissie aangemeld als speciale beschermingszone (artikel 4, lid 1 van de Habitatrichtlijn).

Nog niet aangewezen

De Habitatrichtlijngebieden zijn nog niet aangewezen conform artikel 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998. Op 8 december 2004 heeft de Europese Commissie de Habitatrichtlijngebieden, die door Nederland zijn aangemeld, op de communautaire lijst geplaatst. Totdat de formele aanwijzingsprocedure is voltooid gaan we uit van het volgende. We komen artikel 6 van de Habitatrichtlijn na met een beroep op de rechtstreekse werking, of we interpreteren richtlijnconform de artikelen 19d en verder.

Communautaire lijst

Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld voor de Atlantische biografische regio. Nederland hoort bij deze regio. Zodra een gebied op de communautaire lijst is geplaatst, zoals nu dus het geval is, zijn de bepalingen van artikel 6, tweede, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn voor dat gebied van toepassing.

Dat betekent dat we een aanvraag tot vergunningverlening (ex artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998) rechtstreeks aan artikel 6, tweede, derde en vierde lid, van de Habitatrichtlijn moeten toetsen. Dit moet op grond van artikel 10 van het EG-verdrag op het moment dat een derde belanghebbende hierom vraagt. Het kan ook betekenen dat we artikel 19d, eerste lid, volgens de bepalingen uit de Habitatrichtlijn moeten uitleggen wanneer het beschermde natuurmonument/Vogelrichtlijngebied/Natura 2000-gebied overlapt met het Habitatrichtlijngebied.

Jurisprudentie

De bevoegdheid van gedeputeerde staten tot het verlenen van een vergunning ex artikel 19d, eerste lid Natuurbeschermingswet 1998 voor een Vogel- en Habitatrichtlijngebied en het richtlijnconform interpreteren van dit artikel voor zover de activiteit effecten heeft op het gedeelte Habitatrichtlijngebied, is in haar jurisprudentie meerdere malen door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigd, recentelijk nog in een uitspraak van 24 oktober 2007 (docnr 0760; LJN: BB6344):

- Gelet op artikel V van de Wet van 20 januari 2005 geldt het aanwijzingsbesluit van Oosterschelde tot SBZ/Vogelrichtlijn (VR) als besluit ex artikel 10a NBwet 1998. De uit artikel 19d NBwet 1998 voortvloeiende verplichtingen strekken derhalve tot bescherming van de Oosterschelde voor zover dit gebied is aangewezen als SBZ/VR.

Nu de Oosterschelde op de communautaire lijst is geplaatst, geldt op grond van artikel 4, lid 5, Habitatrichtlijn (HR) artikel 6, lid 3, HR voor het gebied. Omdat het gebied niet is aangewezen ex artikel 10a dan wel artikel 12 NBwet 1998, geldt artikel 19d NBwet 1998 niet voor het HR-gebied.

- Gezien de mogelijke aantasting van de door de HR beschermde habitats, dient te worden gezien hoe artikel 6, lid 3, HR hier kan worden toegepast. Zoals de ABRS eerder heeft overwogen in haar uitspraak in de zaak Texel, moet voordat wordt toegekomen aan de vraag of een artikel van de HR rechtstreekse werking heeft, worden nagegaan of het van toepassing zijnde nationale recht richtlijnconform kan worden geïnterpreteerd.

I.c. gaat het om een gebied dat niet alleen op de communautaire lijst staat, maar tevens is aangewezen als SBZ/VR. Deze aanwijzing geldt als een aanwijzing ex artikel 10a NBwet 1998, zodat artikel 19d van toepassing is op het VR-gebied de Oosterschelde. De Afdeling ziet geen beletsel artikel 19d NBwet richtlijnconform uit te leggen in die zin dat dit voorschrift tevens het uit artikel 6, lid 3, HR voortvloeiende beschermingsregime voor het HR-gebied de Oosterschelde omvat.

Natura 2000-doelendocument

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook Westerschelde & Saeftinghe. Dit deed het ministerie in december 2005.

In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Westerschelde & Saeftinghe valt onder deze 111 gebieden. In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgaven uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten. Het Natura 2000-doelendocument en het ontwerpbesluit voor de Westerschelde & Saeftinghe worden in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Beleidsplan Westerschelde

In 1991 is het Beleidsplan Westerschelde vastgesteld. In de hoofddoelstelling worden economische ontwikkelingsmogelijkheden gekoppeld aan een situatie waarbij natuurfuncties gehandhaafd of hersteld kunnen worden en potentiële natuurwaarden kunnen worden ontwikkeld. De veiligheid tegen overstromingen dient daarbij gewaarborgd te blijven.

In 2001 is door Nederland en Vlaanderen gezamenlijk een langetermijnvisie opgesteld voor het Schelde-estuarium (het onder invloed van het getij staande deel van de rivier). Deze visie stelt instandhouding van de fysieke systeemkenmerken van het estuarium als uitgangspunt voor beheer en beleid.

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

In 2006 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit omgevingsplan is een integratie van het provinciale streek-, milieubeleids- en waterhuishoudingsplan. Het omgevingsplan zet in op een dynamisch en aantrekkelijk Zeeland. Enerzijds is het een beleidsuitwerking dat voor concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het steden-netwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase die Zeeland is kiest.

Het plan stelt dat het goed gaat met de Zeeuwse natuurgebieden, maar onvoldoende goed met de Zeeuwse natuur. Weliswaar krijgen steeds meer gebieden een natuurbestemming, toch zijn er nog steeds plant- en diersoorten die het veld moeten ruimen door versnippering en de kwaliteit van de omgeving. Behoud van biodiversiteit vraagt om voortgaan op de weg te komen tot een duurzaam en robuust ecologisch netwerk.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat er voor zeer kwetsbare en waardevolle gebieden sprake is van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten, plannen of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit beschermingsregime sluit aan bij het afwegingskader in de Nota Ruimte voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast geldt voor deze gebieden nationale en internationale wetgeving zoals de Natuurbeschermingswet 1998.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat de bescherming tegen overstromingen door klimaatverandering en zeespiegelstijging weer actueel is. Het garanderen van duurzame veiligheid is daarom van groot belang. De aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. Zeeland heeft, juist vanwege haar ligging in de frontlinie, de ambitie ruimte te bieden voor experimenten op het gebied van de kustverdediging. Zeeland wil een laboratorium worden, waar kennis opgedaan wordt die wereldwijd ingezet kan worden in gebieden die evenals Zeeland geconfronteerd zullen gaan worden met de gevolgen van de klimaatverandering.

Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Westerschelde & Saeftinghe

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning. Dat is zo, totdat de definitieve aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.

1. Gebiedsbeschrijving van Westerschelde & Saeftinghe

1.1 Westerschelde & Saeftinghe

De Westerschelde is de zuidelijke tak in het oorspronkelijke mondingsgebied van de rivier de Schelde. Het is de enige zeetak in de Delta waar nu nog sprake is van een rivier met een geleidelijke overgang naar zee. Het is een zeer dynamisch gebied. Dat komt onder andere door de trechtervorm ervan. Het getijdenverschil loopt van zee naar de rivier erg op. Het estuarium bestaat uit diepe en ondiepe wateren, bij eb droogvallende zand- en slikplaten en schorren.

In de Westerschelde bevindt zich het grootste schorregebied van ons land: het Verdrongen Land van Saeftinghe. Door het grote getijdenverschil bevat het Verdrongen Land van Saeftinghe zeer hoge oeverwallen en brede geulen. In het meest zeewaartse deel van het gebied ligt de verzande slufte van de Verdrongen Zwarte Polder. In het mondingsgebied is verder nog sprake van duinvorming bij Rammekenshoek, de Kaloot en op de Hooge Platen. Binnendijs ligt een aantal gebieden met aan het estuarium gekoppelde natuur: Rammekenshoek, Inlaag 1887, Bathse Kreek, Inlaag Hoofdplaat en Herdijkte Zwarte Polder.

Vogelrichtlijngebied Westerschelde & Saeftinghe

De Westerschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De schorren, slikken, platen en het ondiepe water vormen samen namelijk het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staat in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk wordt ondersteund. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

Habitatrichtlijngebied Westerschelde & Saeftinghe

Westerschelde & Saeftinghe behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Westerschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is alleen rekening gehouden met vereisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

2. Instandhoudingsdoelstellingen van Westerschelde & Saeftinghe

2.1 Hoofddlijnen van de Natura 2000-doelen

De Westerschelde & Saeftinghe behoort tot de Natura 2000-gebieden. In juni 2005 heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Natura 2000-Contourennotitie uitgebracht. Hierin staan de kaders voor de Natura 2000-doelen. Hieronder leest u enkele hoofddlijnen van deze doelen.

De doelen zijn:

- bijdragen aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- bijdragen aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk, zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- behouden en herstellen van de ruimtelijke samenhang met de omgeving voor de duurzame instandhouding van natuurlijke habitats en soorten, die in Nederland voorkomen;
- behouden en herstellen van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied. Dit geldt voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;

- behouden en herstellen van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding. Dit geldt voor de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

De doelen zijn verder uitgewerkt in het doelendocument van juni 2006 en de ontwerpbesluiten die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 9 januari 2007 ter visie heeft gelegd.

Voor alle grote wateren geldt dat behoud of herstel van de ruimtelijke samenhang tussen geulen, ondieptes, platen en kwelders (of schorren) en de bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen van groot belang zijn.

2.2 Kernopgaven voor de Westerschelde & Saeftinghe

In het doelendocument is voor de Westerschelde & Saeftinghe een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Verbetering van de kwaliteit van het estuarium Westerschelde. Hiermee bedoelen we de ruimte en de verhouding tussen deelsystemen en de laag- en hoogproductieve onderdelen.
- Behoud van de verbinding met de Schelde voor de paaifunctie voor fint in België.
- Behoud van ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen) voor bontbekplevier, strandplevier, kluut, grote en dwergstern, visdief en grijze zeehond.
- Herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en getijregime en ook als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van de kwaliteit van binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis, broedvogels (kluut, sterns), overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Westerschelde & Saeftinghe

De kernopgaven zoals u ze hierboven leest, zijn in het ontwerpbesluit 'Westerschelde & Saeftinghe' van 9 januari 2007 uitgewerkt in instandhoudingsdoelen.

Voor de *habitattypen* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroemde zandbanken: behoud van oppervlakte en kwaliteit van permanent overstroemde zandbanken, Noordzeekustzone (subtype B).
- H1130 Estuaria: uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit.
- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende planten: uitbreiding van oppervlakte en behoud van kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, zeekraal (subtype A) en behoud van oppervlakte en kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, zeevetmuur (subtype B).
- H1320 Schorren met slijkgrasvegetatie: behoud van oppervlakte en kwaliteit.
- H1330 Atlantische schorren: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van schorren en zilte graslanden, buitendijks (subtype A), en behoud van oppervlakte en kwaliteit van schorren en zilte graslanden, binnendijks (subtype B).
- H2110 Embryonale wandelende duinen: behoud van oppervlakte en kwaliteit.
- H2120 Wandelen duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ('witte duinen'): behoud van oppervlakte en kwaliteit.
- H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides*: behoud van oppervlakte en kwaliteit.
- H2190 Vochtige duinvalleien: behoud van oppervlakte en kwaliteit van vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B).

Voor de *habitatrichtlijnsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1014 Nauwe korfslak: behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied voor behoud van de populatie.
- H1095 Zeeprik: behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.
- H1099 Rivierprik: behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.
- H1103 Fint: behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.
- H1903 Groenknolorchis: behoud van de omvang en de kwaliteit van de biotoop voor behoud van de populatie.

Voor de *broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
  - A081 Bruine kiekendief ten minste 20 paren
  - A272 Blauwborst ten minste 450 paren
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A132 Kluut ten minste 2.000 paren
  - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren
  - A138 Strandplevier ten minste 220 paren
  - A176 Zwartkopmeeuw ten minste 400 paren
  - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren
  - A193 Visdief ten minste 6.500 paren
  - A195 Dwergstern ten minste 300 paren

Voor de *niet-broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A005 Fuut gemiddeld 100 vogels
  - A026 Kleine zilverreiger gemiddeld 40 vogels
  - A034 Lepelaar gemiddeld 30 vogels
  - A041 Kolgans gemiddeld 380 vogels
  - A043 Grauwe gans gemiddeld 16.600 vogels
  - A048 Bergeend gemiddeld 4.500 vogels
  - A050 Smient gemiddeld 16.600 vogels
  - A051 Krakeend gemiddeld 40 vogels
  - A052 Wintertaling gemiddeld 1.100 vogels
  - A053 Wilde eend gemiddeld 11.700 vogels
  - A054 Pijlstaart gemiddeld 1.400 vogels
  - A056 Slobeend gemiddeld 70 vogels
  - A069 Middelste zaagbek gemiddeld 30 vogels
  - A075 Zeearend gemiddeld 2 vogels
  - A103 Slechtvalk gemiddeld 8 vogels
  - A130 Scholekster gemiddeld 7.500 vogels
  - A132 Kluut gemiddeld 540 vogels
  - A137 Bontbekplevier gemiddeld 430 vogels
  - A138 Strandplevier gemiddeld 80 vogels
  - A140 Goudplevier gemiddeld 1.600 vogels
  - A141 Zilverplevier gemiddeld 1.500 vogels
  - A142 Kievit gemiddeld 4.100 vogels
  - A143 Kanoet gemiddeld 600 vogels
  - A144 Drieteenstrandloper gemiddeld 1.000 vogels
  - A149 Bonte strandloper gemiddeld 15.100 vogels
  - A157 Rosse grutto gemiddeld 1.200 vogels
  - A160 Wulp gemiddeld 2.500 vogels
  - A161 Zwarte ruiter gemiddeld 270 vogels
  - A162 Tureluur gemiddeld 1.100 vogels
  - A164 Groenpootruiter gemiddeld 90 vogels
  - A169 Steenloper gemiddeld 230 vogels

Hierbij wordt steeds uit gegaan van het seizoensgemiddelde.

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen versus 'oude doelen'

Naast de doelstellingen vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn blijven ook de doelstellingen vanuit de aanwijzing van delen van de Westerschelde & Saeftinghe als beschermd natuurmonument van kracht. Deze doelstellingen hebben betrekking op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van dat deelgebied (artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998), en wel zoals het is bepaald in het vervallen besluit. We noemen dit verder: 'de oude doelen'.

Gaan deze oude doelstellingen over Natura 2000-waarden, dan vallen ze onder de instandhoudingsdoelstellingen zoals u ze hiervoor heeft gelezen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura 2000-doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn omdat de doelen om tegenstrijdig beheer vragen. In die gevallen gaan de Natura 2000-doelen voor. Dit doen we om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In het in voorbereiding zijnde beheerplan voor het Natura 2000-gebied worden de oude doelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Net als de overige instandhoudingsdoelen. Ook wordt dan uitgewerkt waar, gezien de oude doelen, achteruitgang van het natuurschoon de natuurwetenschappelijke betekenis toegestaan wordt ten gunste van Natura 2000-doelen.

2.5 De oude doelen voor de Westerschelde & Saeftinghe

Binnen het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe gelden de oude doelen voor de deelgebieden 'Verdronken Zwarte Polder', 'Schor van Waarde', en het 'Verdronken Land van Saeftinghe'.

In de *Verdronken Zwarte Polder* gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het samenstel van kustbegeleidende milieus in samenhang met de bijzondere gelaagdheid van de bodem, het reliëf en de invloed van getijdenwerking.
- Behoud van aan het brakke milieu gebonden plantensoorten (zeerus, kwelderzegge en selderij), zeldzame zoutplanten (laksteeltje), vloedmerkplanten (gelobde melde, kustmelde en strandbiet), kenmerkende planten voor zeeduinvegetaties (blauwe zeedistel, zeewinde, zeepostelein en winterpostelein), aan het zilte getijdenmilieu gebonden zuidelijke planten (braam *Rubus ulmifolius*).
- Behoud van het gebied als broedgebied voor minder algemene zangvogels (putter en grauwe klauwier), steltlopers (kleine plevier en kluut) en als voedselgebied voor trekkende meeuwachtigen, rotganzen en steltlopers.
- Behoud van het gebied als aanspoelingsgebied van fossiele weekdieren (o.a. *Cardita planicosta*) uit het Midden-Eoceen.

In het *Schor van Waarde* gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van de natuurwetenschappelijke betekenis dankzij de geografische en milieukundige positie.
- Behoud van tot brakwaterestuaria behorende brakke schorren met daarvoor kenmerkende levensgemeenschappen.
- Behoud als standplaats voor zowel aan zilte getijdenmilieus gebonden plantensoorten (zoals zeekraal, Engels gras en lamsoor) als niet aan de kustzone gebonden soorten.
- Behoud als broedgebied (tureluur en visdiefje) en foerageergebied voor trekkende en overwinterende vogels (o.a. smient, wintertaling, pijlstaart, bonte strandloper, scholekster, zilverplevier en wulp).

In het *Verdronken Land van Saeftinghe* gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van de natuurwetenschappelijke betekenis (dankzij geografische ligging, uitgestrektheid en milieukundige positie) voor de natuurwetenschap in het algemeen en de fundamentele kennis van geomorfologische processen in het bijzonder.
- Behoud van tot brakwaterestuaria behorende brakke getijdengebieden met daarvoor kenmerkende levensgemeenschappen.
- Behoud van het gebied als overgangsgebied van water naar land, waarbinnen alle verschillende stadia van bodem- en reliëfvorming zoals zandplaten, slikken en schorren worden aangetroffen, met de voor elk van deze ontwikkelingsstadia kenmerkende levensgemeenschappen.
- Behoud van sterk uiteenlopende milieumomstandigheden die mogelijkheden scheppen voor het voorkomen van typische zoutplanten (zoals zeekraal, klein schorrekruid, lamsoor, gewone zoutmelde en zeealsem) en plantensoorten die onder minder zilte omstandigheden leven (echt lepelblad, zeebies en een bepaalde variëteit van de akkermelkdistel).
- Behoud van het gebied als leefgebied (in water en bodem) voor mariene, brakke (o.a. een specifiek roeipootkreeftje) en zoetwatersoorten.
- Behoud als broedgebied voor kustbewonende vogelsoorten (o.a. zwartkopmeeuw, bruine kiekendief, visdiefje en kluut), en als foerageergebied en pleisterplaats voor belangrijke aantallen steltlopers (bonte strandloper, rosse grutto, zilverplevier en kluut), eenden (wilde eend, smient, pijlstaart en wintertaling) en ganzen (kolgans, rietgans en grauwe gans en als belangrijke slaapplek in de winter van zilver-, storm- en kokmeeuwen).
- Behoud van het natuurschoon: de grote uitgestrektheid, het grillige patroon van kreken en de door het ritme van eb en vloed voortdurend wisselende aanblik. Ook bijzondere elementen van cultuurhistorische betekenis worden genoemd: schapenstellen (onbewoonde terpen als vluchtplaats voor kudde bij hoogwater).

2.6 Toetsingskader

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning. Dat is zo, totdat de definitieve aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.